

OLD BROEK.NL

SEPTEMBER 2012

- *Pioniers van Nieuwland*
- *Meidenclub van Martha Mulder*
- *Cursus paleografie*

De meidenclub van Martha Mulder

Twee keer ben ik op theevisie geweest bij Martha Mulder aan het Kerkplein om eens meer te weten te komen over het reilen en zeilen van de meidenclub, die destijds netjes 'meisjesclub' heette. Martha was daar leidster vanaf de oprichting in 1947 tot het ter ziele gaan in 2005. Echt heel veel Broeker meiden zijn in die 58 jaar van zijn bestaan lid geweest van de 'Marthaclub', zoals hij in de loop der jaren is gaan heten.

Het verhaal begint bij de ouders van Martha, die in het huis woonden van Griet en Piet van Zaanen aan de Laan nr. 16. Zij hadden bij het huis een kleine stal, waar plaats was voor maximaal vijf koeien. In 1926 kregen zij de kans naar de Noordmeer nr. 1 te verhuizen.

De boerderij, die een jaar eerder was gebouwd, wordt, sinds het vertrek in 1966 van de familie Mulder uit de Noordmeer, bewoond door inmiddels de tweede generatie Oskam. De vaste stenen brug voor de boerderij was toen nog een ophaalbrug, en dat was gewoon nodig, omdat veel boerentransport per boot door de sloten ging. Rondom de brug werd in de zomer veel door de Broeker jeugd gezwommen.

Martha (geboren in 1929) had twee broers, Harmen (1926-1985) en Jan (geboren in 1939) en een zusje, Cobie (1944-2007). De Mulders hadden een voor die tijd groot bedrijf met dertig koeien, dat in de loop der tijd zou uitgroeien tot een bedrijf met veertig koeien, een twintigtal schapen en vier varkens. Al het werk werd verricht met het paard en met mankracht. Na de oorlog werd een jeep aangeschaft, die het werk van het paard grotendeels overnam.

Groet, eind jaren zeventig.

COLOFON

Het bestuur van Vereniging Oud Broek in Waterland:

Naam	Positie	E-mail	Telefoon
Dick Broeder	Voorzitter	d.broeder@hetnet.nl	020-4033032
Atsie Drijver	Secretaris, Collectie	atsiedrijver@zonnet.nl	020-4031201
Jan Maars	Projecten, Rondleidingen	j.maars@planet.nl	020-4031118 06-53923773
Aagje Bruijn	Collectie	jj.wortel@hetnet.nl	020-4031216
Hillie Honingh	Penningmeester	hilliehoningh@gmail.com	020-4031567
Ron Baltussen	Beschermd dorpsgezicht	ronbaltussen@hetnet.nl	020-4033714
Frouke Wieringa	Broeker Bijdragen	brawier@xs4all.nl	020-4031858

Medewerkers: Studio Hans Mulder, Hanneke de Wit, Nico Merkelijn, Jan Pieter Mars.

Correspondentieadres: Vereniging Oud Broek in Waterland, Buitenweeren 17,
1151 BE Broek in Waterland

E-mail: info@oudbroek.nl • <http://www.oudbroek.nl> • Rabobank: 31.07.02.194

ISSN: 2211-8675

Uitstapjes van de Martha-club. Op de foto rechtsboven links Trien Potgiesser, rechts Martha Mulder.

en rookte men een flinke sigaar. Ook hielp men elkaar bij het hooien en was het de gewoonte van de wereld om elkaar, ook ongevraagd, een helpende hand te bieden. De boeren maakten lange dagen, werden nauwelijks nerveus, en op zondag werd er buiten het melken en het voeren van de beesten rust gehouden. In 1966 is Martha met haar ouders en broer Harmen naar het Kerkplein verhuisd; daar woont ze nog steeds met veel plezier.

Leerkamer

De meidenclub is op initiatief van dominee Simoons opgericht. Martha was er dus van het begin af bij betrokken; ze kreeg na enige tijd assistentie van Trien Potgiesser. De club werd gehouden in de Leerkamer tegenover de kerk. In dit gebouw, dat eigendom was van de kerk, waren meer verenigingen ondergebracht. Het werd ook gebruikt voor catechisatie en de zondagschool en als het koud was hield men er op zondag kerk.

De meisjes kwamen uit de hoogste klassen van de lagere school; ze gingen in de wintermaanden op maandagmiddag na school direct naar de Leerkamer. Daar werden zij opgevangen met een kopje thee en koek en maakte men een praatje, waarna ieder aan het werk toog. Als je in de nauwkeurig bijgehouden administratie kijkt, was het maken van slabbetjes en pannenlappen verreweg het populairst. Maar ook werden er trappelzakken, schorten en kussens gefabriceerd. De laatste twintig minuten werd er stevast met z'n allen een spel gespeeld, waarna de meisjes ergens tussen kwart over vijf en half zes weer naar huis gingen.

Hoogtepunt

De jaarlijkse uitstapjes van de club behoorden vooral in het begin tot de hoogpunten van het jaar. Zeker in de jaren vijftig en begin zestig, toen men in Broek in Waterland amper met

vakantie ging, was een meerdaags reisje met de Martha-club iets om naar uit te zien. Om die uitstapjes mogelijk te maken, werd oud papier opgehaald en werden verlotingen georganiseerd, waarbij de meisjes met loten langs de deur gingen. De bossen genoten meestal de voorkeur, met als bestemming de Lage Vuursche, Maarn, Woudenberg en Ermelo. Als voor een zeebestemming werd gekozen, ging de reis bijna altijd naar Groet, gelegen tussen Schoorl en Camperduin.

Martha en ik bekijken samen de vele groepsfoto's, die in de loop der jaren zijn gemaakt, en komen veel Broeker meiden, moeders en oma's tegen. Soms zijn moeder, dochter en kleindochter lid geweest van de club. In een van de kasboeken wordt onderstaand in het jaar 1950 genoteerd.

Maarn van 7 Aug. tot 11 Aug. 1950

onkosten tram	23 x f. 0,30	f. 6,90
onkosten trein	25 x f. 3,90	f. 97,50
onkosten fiets	2 x f. 1,50	f. 3,00
verblijf	23 x f. 0,50 per dag	
	2 x f. 0.25 per dag	f. 48,00
levensmiddelen		f. 136,25
dokter		f. 0,65
telefoon		f. 0,10
films, speelboekje		f. 5,90
boskaarten	4 x f. 1,25	f. 5,00
terugreis tram	23 x f. 0,30	f. 6,90
overgehouden		f. 9,80
totaal		f. 350,00
		=====

Er was besloten om twee fietsen mee te nemen naar Maarn, dus gingen twee personen op de fiets van Broek naar het Centraal Station, en vervolgens gingen de fietsen op de trein waarvoor f. 1,50 per fiets moest worden betaald. De totale kosten voor de reis bedroegen f. 310,20. Als dat bedrag door 25 wordt gedeeld, was men vier nachten van huis geweest voor f. 12,40 per persoon.

Martha bewaart goede herinneringen aan de club en de vele uitstapjes. Zij vindt het eigenlijk heel gewoon dat zij de club zo lang is trouw gebleven. In al die jaren hebben zich nooit echt problemen voor gedaan, met de meisjes noch met de ouders. Broek in Waterland en de wereld van nu zijn enorm veranderd in vergelijking met de jaren veertig, vijftig toen Martha met haar club begon. Wij hebben het allemaal beter gekregen. Handwerken en op vakantie gaan in een boerenschuur doen wij niet meer, maar ik weet zeker dat veel generaties Broeker dames er met veel plezier aan terugdenken.

Martha, bedankt namens al die dames. Het was erg gezellig om samen met jou een klein deel van de Broeker historie aan me voorbij te laten gaan.

Dick Broeder

Martha Mulder is Ridder in de Orde van Oranje Nassau wegens haar inzet voor de meisjesclub en het feit dat ze ruim een halve eeuw het orgel in de kerk in Watergang heeft bespeeld.

Wie vloekte, werd onder de waterpomp gezet Petra van Dijk-Oud en Alie Dekker-Visser

Slapen op stro - in strakke lakenzakken

Het jaarlijkse uitje met de meidenclub was een topper. "We sliepen op zolder in stro en achteraf denk je: wat hadden we een vieze dekens," zegt Alie-Dekker Visser. Ze is van 1939 en moet dus rond 1950 met de Martha-club op stap zijn geweest. Petra van Dijk-Oud, geboren in 1968, ging omstreeks 1980 met de club van Martha weg.

"Ik sliep in een zak van twee lakens, die mijn moeder zo strak aan elkaar had genaaid, dat ik mijn knieën niet kon optrekken." Haar moeder is, in 1947, zelf nog met de Martha-club mee geweest. Ze spaarden voor het uitstapje. "We moesten een gulden meebrengen voor de spaarkas en een kwartje voor de thee." Hun ouders brachten de kinderen in auto's naar het vakantieadres, vertelt Petra. "Met auto's? Nee, zo was het onze tijd niet," zegt Alie. "Wij gingen met de Har-derwijkerboot van Amsterdam naar Harderwijk en dan met fietsen of de bus - dat weet ik niet meer - naar Ermelo." Petra: "Martha was altijd lief, maar haar hulpje, mevrouw Potgiesser, had de wind eronder." Alie: "Dominee Simoons was erbij, in Ermelo. Met hem deden we ochtendgymnastiek. Had een van de meisjes een lelijk woord gebruikt, dan werd ze met haar hoofd onder de waterpomp gezet." Alie vertelt dat er ook een jongensclub was in het dorp, die één keer mee is geweest met de meiden van Martha. "Wij vonden het prachtig; we sliepen in een loods met een gordijn tussen de jongens en ons. Maar er werd verschrikkelijk veel keet geschopt, dus de eerste keer was meteen de laatste." Op foto's zien we de meisjes tafellakens uitkloppen. Hadden ze korvee? Och korvee....Alie vertelt dat de leiding kookte, Petra meent zich te herinneren dat ze weleens een aardappel heeft geschild. Alie: "Tafeldekken en tafelfruimen, dat deden we wel."

Merklap

Ongemerkt hebben we eerst heel veel over de uitstapjes gesproken, om pas daarna over te stappen op de handwerklessen. Petra laat een keurig merklapje zien, maar het is nog steeds niet af. "Als het niet naar de zin van Martha was, moest je het opnieuw doen." Je mocht pas met iets nieuws beginnen, als je je werkje af had. Alie: "Je hoort het Trien Potgiesser nog zeggen: eerst afmaken waar je mee bezig bent."

Zijn de dames dankzij Martha verwoede handwerksters geworden? Alie: "Ja, ik handwerk nog steeds." Petra: "Ik leg weleens een zoompje en dan denk ik: oei, als Martha dit zag, moest ik het uithalen." Petra haalt zes paas-eierwarmers uit het blikje, waarin ze ze bewaart. Ze koestert ze zorgvuldig. "Ik gebruik ze niet meer, de eieren zijn tegenwoordig zo groot, dan zouden de eierwarmers maar stuk gaan." Petra herinnert zich ook een zwart vilten negerpopje met rode lippen, dat heel lang boven haar bed heeft gehangen, maar uiteindelijk is zoekgeraakt. "Het moest leuk blijven, dus moeilijke figuren, zoals dat negerpopje, werden door Martha van te voren geknipt. De stof werd op een kartonnetje gespannen en dan had je een schilderijtje." Alie: "Dat herken ik helemaal uit mijn tijd bij Martha." In dertig jaar was er weinig veranderd.

Hanneke de Wit

Museum De Speeltoren

Het pas heropende en hernieuwde museum De Speeltoren in Monnickendam werd mede dankzij onze vereniging verrijkt met de volgende objecten:

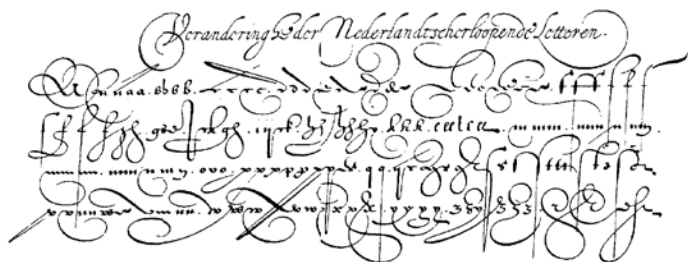
- 17de eeuwse kralenkettingen
- Geëmailleerde reclameplaat van de afd. Broek in Waterland van de Noordhollandse Bond van Coöp. Werkende Onderlinge Brandwaarborgmaatschappijen

- twee tinnen lepels uit de tweede helft van de 17de eeuw
- kistje en tekening van Corn. Schoon
- Houten tuinpagode, mogelijk uit 1793, bestaande uit een voetstuk waarop een in 4 delen uitneembaar torentje waaraan 4 vergulde klokjes hangen. Wit geschilderd 1793 (?), voetstuk van later datum

Paleografie

Cursus paleografie (oud schrift) voor beginners

Onze voorouders schreven anders dan wij tegenwoordig! En dat kunt u nu leren!

Het Waterlands Archief organiseert vanaf eind september 2012 een cursus paleografie (oud schrift) voor de archiefonderzoeker, die het lezen en begrijpen van oude handschriften wil verbeteren.

Tijdens de cursus worden teksten behandeld vanaf de 16e tot en met de 18e eeuw. Daarbij komen onder meer schrifttype, afkortingen, inhoud, historische context en gebruiksmogelijkheden van de verschillende archiefbronnen aan de orde. De cursus is een verkenning door o.a. de notariële en oud-rechterlijke archieven, de kerkelijke doop-, trouw- en begraafregisters en de gemeente- en waterschapsarchieven.

Het lezen van oude handschriften is voor iedereen te leren, maar het is wel tijdrovend. Van de cursisten wordt verwacht dat zij voldoende tijd besteden aan het voorbereiden van de teksten. Vandaar dat de cursus van tien lessen om de week wordt gehouden. Bij voldoende belangstelling gaat de cursus op dinsdagavond 25 september van start van 19.00-21.00 uur in het Waterlands Archief, Wielingenstraat 75 te Purmerend. De kosten zijn € 85 per cursus, inclusief lesmateriaal.

U kunt zich opgeven bij Els Mak van het Waterlands Archief, 0299-411530/546 of via e.mak@waterlandsarchief.nl.

Stille kracht

Hoe belangrijk zijn soms stille krachten in een vereniging? Heel belangrijk, zo niet eigenlijk onmisbaar. Een van die stille krachten is Jan Visser van de Buitenweeren, die geheel belangeloos weer heel wat uurtjes in het onderhoud van onze molen in de wei aan de Van Disweg heeft gestoken. Hij heeft slechte plekken en zelfs verrot hout vervangen en het geheel weer opnieuw in de verf gezet. Verder houdt Jan de gehele zomer het gras eromheen bij, zodat dit beeldbepalende plekje gezien - en veel gefotografeerd - mag worden. Jan, namens Vereniging Oud Broek in Waterland, maar ook beslist namens veel Broekers: **enorm bedankt maar weer.**

Pioniers van Nieuwland

Ze woonden in een zandbak met weids uitzicht. "Vanuit ons huis kon je Monnickendam zien liggen," zegt Joop Breedveld. Beschutting was er niet; 's winters kon het ijs- en ijskoud zijn. De sneeuw leek rechtstreeks van het IJsselmeer op hun huis af te komen. Tiny Breedveld-Doedse: "Op de wc liet ik een petroleumstelletje branden om te voorkomen dat het water bevroor." Tiny en Joop Breedveld waren in 1964 - met politieman Muizelaar, ambtenaar Smits en Grolman - de eerste bewoners van het eerste huizenblok aan Nieuwland. De straat was er nog niet; wel waren, om de aanleg ervan mogelijk te maken, aan het Kikkerend (nu Keerngouw) twee huisjes gesloopt.

Ze hadden na hun trouwen in 1953 een jaar bij Joops ouders ingewoond in Landsmeer. Daarna verhuisden ze naar Zuiderwoude, waar Tiny vandaan komt. "We woonden heerlijk buiten naast waar nu de theetuin zit. Ik hield geiten, kippen en konijnen," zegt Joop. Later gingen zoon Paul en dochter Maaïke er naar de lagere school, waar één meester in één lokaal zes jaargangen kinderen moest opleiden. Joop: "Het was een oud huisje met maar één slaapkamer. Als het stormde hoorde je de dakpannen rammelen." Tiny: "We hadden 's zomers last van maden." Ze gruwet als ze eraan terugdenkt. De kinderen waren groot, negen en elf - het ging echt niet meer. De Breedvelds schreven een brief naar de gemeente.

"Burgemeester Te Boekhorst en wethouder Jan van der Snoek kwamen kijken," vertelt Joop. Conclusie van de burgemeester: "Dit huis is voor bewoning niet geschikt. U bent een urgent geval." En zo kregen Tiny en Joop Breedveld de sleutel van een spiksplinternieuw huis in een spiksplinternieuwe wijk in Broek in Waterland, die nog bijna helemaal van de grond af moest worden gebouwd.

Tiny kende Broek in Waterland goed. "Mijn grootouders en mijn moeder hebben hier gewoond. Met de kermis mochten mijn zusje en ik naar opoe om een centje te halen. Van die cent kocht je bij bakker Oly iets lekkers 'van het blad', waar het kleine snoepgoed op lag." Joop: "En oom Henk woonde hier verderop op het hoekie."

Tiny was de koning te rijk met het nieuwe huis. "Ik liep naar boven, kijk eens, riep ik uit: een slaapkamer voor ons, een kamer voor Paul en een kamer voor Maaïke." Joop moest even wennen; hij miste zijn kippen, geiten en konijnen, maar had het al snel ook naar zijn zin. "Kijk eens hoe mooi allemaal," wijst hij naar de achtertuin.

Houtbewerker

Tiny Doedse is van 14 maart 1933, Joop Breedveld van 13 maart 1932. "Ja, de laatste jaren vierten we onze verjaardagen op één dag." Van zijn vak was Joop machinaal-houtbewerker. Na jarenlang in diverse fabrieken te hebben gewerkt, stapte hij, op advies van een oom die er opzichter was, over naar de Plantsoendienst, later Groenvoorziening in Amsterdam. Hij werkte er bijna dertig jaar, tot aan zijn pensionering. "Het groen in heel Amsterdam-noord heb ik onder handen gehad."

De eerste jaren moest Breedveld 's avonds naar de Tuinbouwschool in Amsterdam. "Bomen, planten en bloemen leerde ik in het latijn en het nederlands benoemen en schrijven. Dat latijn viel niet mee; Tiny overhoorde me." Tiny: "Dan kwam hij moe thuis van zijn werk en als het hagelde en stormde, vroeg hij weleens: zal ik nou toch naar die school gaan? Ga maar wel, zei ik dan, want misschien dat je juist vanavond iets belangrijks hoort." Joop: "Ik deed mijn best, want als ik voor mijn examens slaagde, werden mijn reiskosten vergoed."

Breedveld tuiniert graag. "De prachtige rode boom, die u daarachter ziet in de tuin van Aagje Bruijn en Jaap Wortel heb ik nog geplant," zegt hij. Die opmerking brengt hem op het verhaal over het pad tussen het huis van Aagje en Jaap en dat van hen. "Toen Buitenweeren werd bebouwd, de straat hier verderop, werd achter de huizen een keurig tegelpad aangelegd." Vreemd, vond Joop: waarom hebben wij niet zo'n pad? Hij stapte naar de gemeente en kreeg vervolgens zand en tegels toegezegd. "Maar we moesten het pad zelf aanleggen. Muizelaar, Grolman en ik hebben dat toen maar gedaan."

Ze wonen nu 49 jaar in Broek in Waterland. Joop: "In al die 49 jaar zit er al een barstje in het werraam, dat er vanaf het begin al zat. We hadden toen een akkefietje met de aannemer; ik denk dat hij daarom dat raam niet wilde vervangen."

Binnenkort verhuizen Tiny en Joop Breedveld naar een appartement in Volendam. "Traplopen gaat me niet meer goed af," zegt Tiny. "De nieuwe appartementen aan De Draai waren voor ons veel te duur, maar we kennen Volendam; onze dochter woont er."

Ze zullen vaak naar Broek in Waterland komen. "Ik blijf zingen bij het Broekerhavenkoor," zegt Tiny. Joop wil zo lang hij kan naar de volkstuin aan de Van Disweg gaan, waarvan hij een deel al jaren bewerkt. "Ik blijf ook bij de soos en bij de steenwerpersclub." De jaarlijkse vakantie met de soos - altijd leuk - blijft ook zo lang mogelijk op het programma staan.

Hanneke de Wit

Broeker Feestweek

Vanzelfsprekend was Vereniging Oud Broek in Waterland weer vertegenwoordigd met een mooie kraam op de traditionele zaterdagmarkt tijdens de feestweek. De hele dag konden wij genieten van de grote belangstelling voor de najaarslezing op 12 november. Henk de Gier en Johan Oskam vertellen dan over de periode van vijftig tot zeventig jaar geleden, toen zo'n dertig boerenbedrijven in de kern van Broek in Waterland het dorpsleven voor een groot deel bepaalden.

Ook werd volop geboekt voor de excursie naar Marken op woensdag 26 september. Duidelijk was, dat men na het succes van het vorige uitstapje beslist niet het risico wilde lopen om te laat te zijn en eventueel niet meer mee te kunnen. Aan het eind van de dag was de bus inderdaad al bijna volgeboekt.

Verder de gehele dag volop drukte bij het bekijken en het proberen te herkennen van oude vriendinnetjes en bekenden op de foto's uit de jaren vijftig, zestig en zeventig van de 'meiden van Martha'. Veel herinneringen werden opgehaald en gedeeld met andere voormalige leden van de Marthaclub. Al met al een geweldige dag, waarop we ook weer een aantal nieuwe leden mochten inschrijven.

OUD BROEK GAAT WÉÉR OP REIS!!!

WOENSDAG 26 SEPTEMBER

We gaan kennismaken met
Marken
zoals u het beslist niet kent

Een zéér interessante en ook gezellige middag die U beslist niet mag missen. Inleiding door Jan Schild, auteur van het boek over nering en ambacht op Marken door de eeuwen heen. Een korte pauze voor koffie of thee, waarna we in kleine groepjes met geroutineerde gidsen een bijzondere rondleiding maken. Na afloop even gezellig napraten bij een gezellig drankje en hapjes in een klein café aan de haven.

Woensdag 26 sept. 13.00 uur vertrek vanaf het Nieuwland. Ca. 18.00 uur weer terug.
Kosten slechts € 20,- p.p.

Opgeven via Jan Maars tel.: 403 1118 of 06 53 923 773. VOL = VOL!

DE WEERHAAN VAN CORNELIS SCHOON

Op pagina 193 van het boek "WATERLAND" GETEKEND DOOR Cornelis Schoon (1719-1778) van A.P. Bruigom, zien we een tekening van Cornelis Schoon, "gesigt uijt het tuinhuijs", nu Roomeinde 29. Aan het huis is een aanbouw afgebeeld, in Broek een "goedjaarseind" genoemd. Op deze aanbouw staat een makelaar met daarop een weerhaan.

Mijn overgrootvader, Gerrit van Wijngaarden, was in de tweede helft van de 19de eeuw timmerman en aannemer in Broek in Waterland. In die hoedanigheid heeft hij voor de toenmalige eigenaar van het huis waarschijnlijk restauratie-werkzaamheden verricht. Hij heeft de aanbouw gesloopt en de weerhaan uit het sloopmateriaal gered. De weerhaan heeft hij bewaard.

Na zijn overlijden kwam deze weerhaan in bezit van zijn zoon, Hendrik van Wijngaarden, mijn oudoom. Mijn vrouw en ik bewoonden met ons gezin van 1965 tot 1985 het pand Keerngouw 8, waarin nu Jan van Eck woont. In 1967 lieten wij het pand verbouwen tot de huidige vorm naar ontwerp van de architect Philipona.

Oudoom Hendrik vond dit zo mooi, dat hij de weerhaan uit de kast haalde en aan mij gaf met de woorden: "die past op jouw huis". Mijn buurman Piet Ent, schilder, was zo vriendelijk de haan te vergulden en mijn broer Gerrit Mars maakte de bijbehorende windwijzer. Na afbouw van het huis kreeg de windhaan een plaats.

In 1985 verkochten wij het huis en vertrokken naar een woonark aan de Woudweeren. Op een woonark past geen weerhaan, dus vond ik dat de weerhaan moest blijven staan waar hij stond. Om te voorkomen dat hij verloren zou gaan of uit Broek in Waterland zou verdwijnen - de haan was immers eigendom geweest van Cornelis Schoon, echtgenoot van Neeltje Pater - hebben we in de verkoopakte, opgemaakt 1 maart 1985 door notaris W. Strootman te Monnickendam, de volgende bepaling laten opnemen.

Artikel 7: De koper en zijn opvolgers in de eigendom of zakelijk genots- of gebruiksgerechtigde zijn verplicht om de weerhaan, welke afkomstig is van Cornelis Schoon, echtgenoot van Neeltje Pater, welke weerhaan is geplaatst als windwijzer op de bij deze akte gekochte woning, in goede staat te houden en te onderhouden en deze als windwijzer te laten fungeren. Indien deze weerhaan door vernietiging, wijziging of verbouwing van de onderhavige woning niet meer als windwijzer kan fungeren is de koper en zijn opvolgers in de eigendom of zakelijk genots- of gebruiksgerechtigde verplicht de weerhaan, zonder tegenprestatie, binnen drie maanden, in eigendom over te dragen aan de Vereniging Oud Broek in Waterland, gevestigd te Broek in Waterland.

Er volgde nog een aantal bepalingen ten einde te bewerkstelligen, dat de weerhaan voor Broek in Waterland behouden blijft. Van de geschiedenis van het huis van Cornelis Schoon weten we veel dankzij A.P. Bruigom. In de "Broeker Bijdragen" uitgave van de Vereniging Oud Broek in Waterland, bundel 3 bladzijde 272 staat het volgende over het huis.

Over de sloot ligt het huis met vierkant en achterhuis van de broers Jan en Muus Cornelisz. Mars, beiden ongehuwd. Het werd in 1627 eigendom van Pieter Dirkz. Kok. Via zijn zoon Nanning en zijn kleinzoon Jan kwam het pand in 1690 in het bezit van Cornelis Muus Mars, getrouwd met Trijntje Jans Kok. Hun beide zonen werden na het overlijden van hun vader in 1720 gezamenlijk eigenaar. Ze zijn beiden koopman. Jan Mars is als hoofdbewoner aangeslagen voor een inkomen tussen de 3000 en 4000 gulden, mede door zijn aandeel in een "buiten boerenwoning" en het houden van een dienstbode. De 4 kinderen van zuster Neeltje, getrouwd met Cornelis Witse Schoon, zijn na de dood van hun ouders in huis opgenomen, te weten Neeltje (25 jr.), Cornelis (23 jr.), Trijntje (21) en Lijsje (16). Ook zij zijn al aangeslagen in de personele belasting: gezamenlijk inkomen tussen de f. 1500 en f. 2000.

In 1752 erft Cornelis Schoon het huis. Hij verfraait het huis met een pronkgevel en legt een mooie tuin aan. Hij blijft hier wonen tot zijn huwelijk met Neeltje Pater in 1766. Na zijn overlijden in 1778 erft de zoon van zijn zwager wiens moeder Lijsje Schoon een zuster van Cornelis was, Klaas Hilbrandsz. Verlaan, het huis. In 1786 erven de broeders Boterkoper (kinderen van Klaas Boterkoper en Trijntje Schoon, een andere zuster van Cornelis) het huis en in 1804 wordt Pieter Boterkoper alleen eigenaar, die het huis, samen met no.32 aan Cornelis Bertoen verkoopt voor f. 1000. Woonhuis met vierkant zijn nog intact.

Cornelis Schoon trouwde dus in 1766 met Neeltje Pater. Neeltje was toen 36 jaar. Cornelis had al vroeg zijn oog op Neeltje laten vallen. Op haar 17de verjaardag doet hij haar zelfs al een aanzoek. Bruigom beschrijft dat in "Waterland" als volgt:

*Het Tweede Deel mijns wensche Luid
Dat gij haast werden mocht mijn Bruid
Met mij Uw trouwe Vrind Cornelis
Wiens Liefde tot u groot en veel is
Wiens Hert staag in Uw Liefde Blaakt
Wiens min naar uwe Weermin haakt
Die 't Reek 'nen zou een groot Gelukje
Verkreeg hij zulk een Pater Stukje.*

Maar Cornelis moest nog 19 jaar wachten.

Jan Pieter Mars

Stratenschouw

Broek in Waterland is van oudsher bekend om zijn properheid. Dat is weliswaar heel Nederland, maar Broek toch in het bijzonder. Tegenwoordig wordt aan die overdreven zindelijkheid niet meer zo streng de hand gehouden, maar in vroeger dagen was dat wel het geval. Zo kan men in de oude archiefstukken van deze kleine gemeente nog handschriften vinden, waarin het aan voerlieden verboden wordt, na een bepaalden tijd met hun paarden over de straten te lopen, enkel en alleen uit vrees, dat de paarden de schoon geschrobdde straten zouden bevuilden.

Aan dat voorschrift wordt nu niet meer de hand gehouden, maar in 't plaatsje is wel de traditie gebleven, dat de straten er glashelder uitzien. Je moet er van kunnen eten, zeggen de Broek in Waterlanders tegen elkaar. En niemand maakt op dien regel een uitzondering. Er gaat in deze waterrijke gemeente geen dag voorbij of de straatjes worden gewied van het onkruid en daarna geschrobd. Water is er in overvloed in de slooten en plassen. Het is maar voor het opscheppen. Ook leenen de straatjes zich prachtig voor dit dagelijksche schoonmaakwerk. Keurig liggen de kleine steentjes naast elkaar en 't is een lust om te zien, hoe ze na zoo'n schoonmaakbeurt liggen te glinsteren in 't zonnetje.

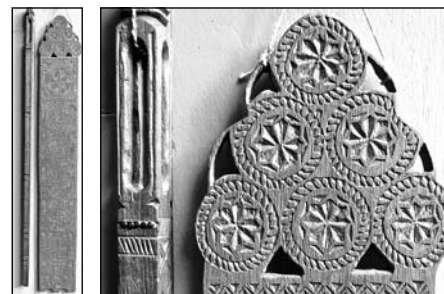
Er bestaat in Broek in Waterland zelfs nog een officiële stratenschouw. Vroeger meermalen, tegenwoordig tweemaal per jaar.

Op den laatsten Zaterdag in Mei en in November houden burgemeester en wethouders inspectie over de straten. De schouw wordt officieel aan t kleine raadhuis aangekondigd, zoodat iedereen er zich op kan voorbereiden. Er wordt voor die gelegenheid extra gewied en geschrobd. Op den Zaterdag van de stratenschouw komen burgemeester, twee wethouders en de veldwachter voor 't raadhuis bijeen, allen op z'n Zondagsch. Gezamenlijk lopen ze door 't dorp en kijken ze straten na.

Vroeger was deze inspectie streng, tegenwoordig is zij niet meer dan een blote formaliteit, een traditie. De inspectie van B. en W. is een doodgewone wandeling geworden en nooit behoeft de veldwachter zijn boekje voor den dag te halen om iemand wegens slecht verzorgde straten op den bon te zetten. Soms gebeurt het nog wel eens, dat iemand een waarschuwing krijgt, maar vaak komt dat niet voor. Waarschuwingen om zindelijk te zijn behoeven in Broek in Waterland niet te worden gegeven. De bewoners van dit schilderachtige dorpje zijn uit den aard van hun wezen kraakzindelijk. De straten zien er uit om door een ringetje te halen, ook al weet iedereen, dat de halfjaarlijksche stratenschouw een overlevering is, waarvan men uit gehechtheid aan dien goeden ouden tijd niet gaarne afstapt.

Uit: De Stad Amsterdam, 5 augustus 1927

Mangelplank en ellenstok

Wie kan ons wat meer vertellen over deze mangelplank en ellenstok? Waar komen ze vandaan en wie heeft ze binnengebracht? In maart hebben wij deze voorwerpen op de rommelmarkt hier in de kerk gekocht voor onze collectie. Graag een telefoontje naar Jan Maars tel.: 403 1118 of 06 53 923 773.

NAJAARSLEZING - VER. OUD BROEK

Eindelijk hebben we ze te pakken!

Gast sprekers Henk de Gier en Johan Oskam

Maandag 12 november 20.00 uur in het Broekerhuis

Met sterke, maar ware verhalen over het boeren(leven) van 50-60 jaar geleden, toen er nog meer dan 30 boerderijen in de dorpskern waren.

Onvoorstelbare, hilarische verhalen en anekdotes over Broek van toen. Buitengewoon interessant, maar ook lachen geblazen. **Een bijzondere avond.**

Deze avond mag U beslist niet missen. Zet alvast in uw agenda.